

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentaminen)

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain muuttamisesta. Lakia muutettaisiin siten, että alkoholijuomien pientuottajien ulosmyyntioikeuksia laajennettaisiin. Voimassa olevan lain mukaiset tilaviini- ja käsityöläisolutpoikkeukset kumottaisiin, ja jatkossa laissa määriteltäisiin yksi paikallisia pientuottajia koskeva poikkeus valmistuspaikalta tapahtuvaan käymisteitse valmistettujen enemmän kuin 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien ja muulla tavoin valmistettujen enemmän kuin 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien ulosmyyntiin. Ulosmyyntioikeus edellyttäisi voimassa olevan lain mukaista alkoholijuomien valmistajalle myönnettävää vähittäismyyntilupaa. Laajennetun ulosmyyntioikeuden piiriin kuuluisi enintään 100 000 litraa alkoholijuomia puhtaaksi alkoholiksi muutettuna kalenterivuoden aikana tuottavat valmistajat. Lakimuutoksen myötä esimerkiksi pientislaamot saisivat mahdollisuuden myydä niiden valmistamia tuotteita valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille vähittäismyyntiluvalla.

Esityksestä järjestetään erillinen ruotsinkielinen lausuntokierros käännöksen valmistuttua.

Tausta

Valmisteltu esitys on osa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman toimeenpanoa. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus uudistaa alkoholipolitiikkaa vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan ja jatkaa vuonna 2018 tehtyä alkoholilain kokonaisuudistusta. Hallituksen tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Hallitusohjelmassa on sovittu useista alkoholikauppaa koskevista markkinoiden avaamiseen ja kilpailun lisäämiseen liittyvistä lainsäädäntömuutoksista.

Esityksen tarkoituksena on laajentaa paikallisten alkoholijuomien pientuottajien ulosmyyntioikeuksia. Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan mahdollistetaan kaikille kotimaisille pien- ja käsityöläispanimoille, pientislaamoille ja viinitiloille niiden tuotteiden myynti valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille vähittäismyyntiluvalla. Voimassa olevan lain mukaan enintään 500 000 litraa vuodessa alkoholijuomia tuottavat käsityöläispanimot voivat myydä enintään 12 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä käsityöläisolutia vähittäismyyntiluvalla.

valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille. Sama oikeus koskee tilaviinin valmistajia, jotka voivat saada vähittäismyyntiluvan enintään 13 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäville marja- ja hedelmäviineille. Lisäksi kuka tahansa alkoholijuomien valmistusluvan haltija voi saada vähittäismyyntiluvan valmistuspaikan yhteyteen käymisteitse valmistettujen enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien ja muulla tavoin valmistettujen enintään 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien myyntiin valmistuspaikalta.

Tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaa. Hallituksen tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen sekä luoda edellytyksiä kotimarkkinoiden kasvulle.

Esityksessä ehdotetaan hallitusohjelman mukaisesti, että alkoholijuomien pientuottajien ulosmyyntioikeuksia laajennettaisiin. Esityksellä parannettaisiin kotimaisten alkoholivalmistajien elinkeinotoiminnan edellytyksiä laajentamalla myyntikanavia ja mahdollistamalla kokonaan uusille toimijoille, kuten pientislaamoille, niiden valmistamien tuotteiden myynti valmistuspaikoilta vähittäismyyntiluvalla. Esityksellä parannettaisiin kuluttajien ostomahdollisuuksia ja valinnanvapautta, kun kuluttajat voisivat jatkossa ostaa valmistuspaikalla tapahtuvan vierailun päätteeksi mukaan paikan päällä valmistettuja alkoholijuomia. Hallituksen esityksen tavoitteena on edistää erityisesti maaseutu- ja aluematkailua ja turismia sekä vahvistaa maaseudun elinvoimaisuutta. Esityksellä parannettaisiin alkoholin pientuottajien mahdollisuutta tarjota tuotantopaikoillaan monipuolisempia matkailu- ja vierailukonsepteja. Esitys tukisi alkoholin pienvalmistajien lähiympäristön paikallistaloutta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään jättämään lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat antaa lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet - >Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia, ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja hankkeen sivuilla Hankeikkuna-palvelussa. Yksityishenkilöiden lausuntoja ei kuitenkaan automaattisesti julkaista Hankeikkuna-palvelussa. Jos yksityishenkilö haluaa, että hänen lausuntonsa julkaistaan myös Hankeikkunassa, hänen tulee lähettää tästä pyyntö osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi ja mainita pyynnössä hankkeen tunniste VN/20350/2024. Hallituksen esitystä koskevat asiakirjat ovat saatavilla osoitteessa <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM101:00/2024>

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 13.2.2026.

Esityksestä järjestetään erillinen ruotsinkielinen lausuntokierros käännöksen valmistuttua.

Valmistelijat

Erityisasiantuntija Saara Karttunen
Suunnittelija Tuomas Pulkkinen

Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi

Liitteet:

[HE-luonnos laiksi alkoholilain muuttamisesta.pdf](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus
Ahvenanmaan valtionvirasto
A-klinikkasäätiö
Alko Oy
Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Ensi- ja turvakotien liitto
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Helsingin kaupunki
HUS
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Kuntaliitto ry
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu

Lastensuojelun Keskusliitto ry
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
MIELI Suomen Mielenterveys ry
Munuais- ja maksaliitto ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Olutliitto ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry
Pienpanimoliitto
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päivittäistavarakauppa ry
Rahtiuden ystävät ry
Ruokavirasto
Satakunnan hyvinvointialue
Sininauhaliitto ry
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suoma ry
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim ry
Suomen Alkoholijuomakauppayhdistys ry
Suomen ASH ry
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL
Suomen Lääkäriliitto ry
Suomen Päihderiippuvaiset ry
Suomen Syöpäyhdistys
Suomen Tislaamoliitto
Suomen viinikasvattajat ry
Suomen Viiniyrittäjät ry
Suomen Yrittäjät ry
Tasa-arvovaltuutettu
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Valtiovarainministeriö

Vanhusasiavaltuutettu
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Puumalainen Taneli
Sosiaali- ja terveysministeriö

Karttunen Saara
Sosiaali- ja terveysministeriö